

The Public Today
National Daily

राष्ट्रिय दैनिक

वर्ष १३

अंक ३२२

२०८३ साउन १५ गते मंगलवार

(Tuesday, 4 Aug., 2026)

पृष्ठ ४

मुल्य रु. ५

| महोत्तरीका किसानको रोदन

‘बाइढके ताण्डव स तवाह छी, खेतमे पाइनके जोगार नई !’

गोपालप्रसाद बराल

बर्दिबास, साउन १८ गते ।

आकाशमा बादल आउँछ । किसानको अनुहारमा आशा पलाउँछ । केही बेरमै बादल उडेर जान्छ, खेत फेरि सुख्खै हुन्छ । महोत्तरीका किसानका लागि पछिल्ला केही वर्षयता बर्खा यही आशा र निराशाको चक्र बनेको छ । विडम्बना, गाउँछेउमै रातु, ओक्सीजस्ता नदी बसेंनि बाढीको ताण्डव मच्चाउँछन्, तर त्यही पानी धानका खेतसम्म पुऱ्याउने व्यवस्था भने आजसम्म बन्न सकेको छैन ।

‘अखाड, साउनमें अरियाउछाल बारिस होयत छल,’ भङ्गाहा-५ भूचक्रपुरका ७० वर्षीय किसान दीपनारायण चौधरी थारु विगत सम्झदै भन्छन्, ‘बर्खाक पाइन स धान रोपनी करै छली, आब पैछला कतेको साल स पाइनक अभावमे धान रोपनी कर नई पउने छी ।’

यस वर्ष पनि अवस्था उस्तै छ । आकाशे पानीले खेत हिल्याउन नसकेपछि किसान इनार र बोरिङको महँगो पानीमा भर परेका छन् ।

‘इनार, बोरिङ स पाइन खिचक केहुना रोपनी कर परल, रोपल धानखेतमें ऐखनो पर्याप्त पाइन नई अई,’ थारुके छिमेकी अर्का ६० वर्षीय किसान रामजुलुम बाँतर भन्छन्, ‘इ किसानी पेसा बड दुःखके अई ।’

साउनको तेस्रो सातासम्म आइपुग्दा महोत्तरीमा करिव ७५ प्रतिशत मात्रै धान रोपाईं भएको छ । ४० हजार हेक्टर खेतीयोग्य क्षेत्रमध्ये भन्डै ३० हजार हेक्टरमा मात्र रोपाईं सकिएको कृषि ज्ञान केन्द्र महोत्तरीको तथ्याङ्क छ । रोपिएका अधिकांश खेतमा पनि मोटर र पम्पसेटबाट तानिएको पानीको भर छ । तर किसानको पीडा रोपाईंमै सीमित छैन ।

‘देखियौ न, गामक सबदिस नदी सब अई, मुदा यी नदीसबक पाइन खेततक ऐवाक जोगार नई अई,’ महोत्तरी गाउँपालिका-६ गोरीगामाका ६० वर्षीय किसान भोला महतो भन्छन्, ‘बल्की

अई नदीसबहक बाइढक ताण्डव स सालोसाल हमसब तवाह छी ।’

उनको भनाइमा, नदीले हरेक वर्ष खेत काट्छ, वाली बगाउँछ र बस्ती डुबाउँछ । तर सिँचाइका लागि त्यही नदीको पानी उपयोग गर्ने संरचना भने बनेको छैन । बाढी आउँदा विनाश, खडेरी पर्दा पानीको अभाव—किसानले वर्षौंदेखि यही दोहोरो पीडा भोगिरहेका छन् । जिल्लामा कुलो/नहरको पानीको पहुँच १० प्रतिशत जग्गामा मात्र छ । त्यो पनि यसपालि हिउँदे वर्षा नहुँदा पानीका स्रोतका मुहान ढिलो रसाउँदा समयमै धान रोप्न नपाइएको बर्दिबास-३ कालापानीका किसान बालकिशोर रायमाझी बताउँछन् । कुलो/नहरका अतिरिक्त भूमिगत जलस्रोत (इनार, बोरिङ्ग) समेतबाट लगभग २० हजार हेक्टरमा जसोतसो सिँचाइ सुविधा पुगेको सरकारी तथ्याङ्क छ । तर यी स्रोतमा पनि हिउँदे खडेरीको असरले मुहान सुकेर असार मध्यतिरको वर्षापछिमात्र पानी चल्दा यहाँको धान रोपाईं निकै पछि परेको

- बाँकी पृष्ठ ३ मा

वनका हाकिमविरुद्ध भ्रष्टाचार मुद्दा

द पब्लिक टुडे समाचारदाता

गौशाला, साउन १८ गते ।

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले सिरहाको सब-डिभिजन वन कार्यालय बन्दीपुरका कार्यालय प्रमुख रामकेवल राय यादवविरुद्ध घुस लिएको आरोपमा विशेष अदालत, काठमाडौँमा भ्रष्टाचार मुद्दा दायर गरेको छ ।

आयोगका अनुसार काष्ठ उद्योगका लागि ल्याइएको काठ सिलबन्दीअनुसार भए/नभएको रुजु गरी आवश्यक कागजातसहित फाइल फिर्ता गर्ने प्रक्रियामा सेवाग्राहीलाई अनावश्यक दुःख हैरानी दिँदै घुस मागिएको भन्ने उजुरीपछि अनुसन्धान अधि

टोलीले यादवलाई सेवाग्राहीबाट १२ हजार रुपैयाँ घुस लिइसकेको अवस्थामा नियन्त्रणमा लिएको थियो । अनुसन्धानका क्रममा उद्योगमा ल्याइएका काठ बोकेका ट्रकहरूको सिल खोलेको मुचुल्का तयार गरिदिएवापत विभिन्न बहाना बनाएर सेवाग्राहीसँग रकम वार्गेनिङ गरी १२ हजार रुपैयाँ घुस लिएको पुष्टि भएको अख्तियारको दावी छ ।

अख्तियारले यादवको उक्त कार्य भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ अन्तर्गतको कसुर भएको निष्कर्ष निकाल्दै १२ हजार रुपैयाँ बिगो कायम गरी सोही बराबर जरिवाना र कानूनबमोजिम कैद सजायको मागसहित सोमबार विशेष अदालत काठमाडौँमा आरोपपत्र दायर गरेको जनाएको छ ।

मधुश्रावणी पर्व सुरु

भूमिका उपाध्याय

बर्दिबास, साउन १८ गते ।

मधेशको प्राचीन मिथिला क्षेत्रका नवविवाहिता मिथिलानी (मिथिलाका नारी) ले पारम्परिक पर्व मधुश्रावणी सुरु गरेका छन् ।

साउन कृष्ण पञ्चमीदेखि साउन शुक्ल त्रितीयासम्म सुमधुर वैवाहिक सम्बन्धको कामनाका

साथ मनाइने यो पर्व मिथिलानीले सोमबार सुरु गरेका हुन् । विवाह भएको वर्ष यो पर्व मिथिलानीले पतिले जुटाइ दिने सदांममा माइतमा मनाउने चलन छ । नागनागिन (विषहरा), देवी गौरी र भगवान शङ्करको आराधना र दैनिक कथा श्रवण गरिने यो पर्वमा दिनहुँ एक दिन अगाडि बटुलिएको फूल

- बाँकी पृष्ठ ३ मा

मधेसमा मानवअधिकार उल्लङ्घनसम्बन्धी ३९ उजुरी दर्ता

राष्ट्रिय समाचार समिति

जनकपुरधाम, साउन १८ गते ।

राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगको मधेश प्रदेश कार्यालय जनकपुरधाममा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा ३९ वटा मानवअधिकार उल्लङ्घनसम्बन्धी उजुरी दर्ता भएका छन् । नागरिकका आधारभूत अधिकार, महिला तथा बालअधिकार, जातीय भेदभाव, आर्थिक तथा सामाजिक अधिकार र यातनाविरुद्धका विषयमा उल्लेख्य उजुरी प्राप्त भएको आयोगका प्रमुख बुद्धनारायण सहनी केवटले जानकारी दिए ।

नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार सम्बन्धीको महासन्धिअन्तर्गत १७, घरेलु हिंसा, लैङ्गिक विभेद, शारीरिक तथा

मानसिक यातना, सामाजिक बहिष्कार र महिलामाथि हुने हिंसाका सात वटा उजुरी दर्ता भएका छन् । त्यसैगरी बालबालिकामाथि हुने तीन, जातीय विभेद, सामाजिक बहिष्कार तथा समान व्यवहार नपाएकाको दुई, स्वास्थ्य, शिक्षा,

रोजगारी, खाद्य सुरक्षा, आवास तथा सामाजिक सुरक्षाजस्ता आधारभूत सेवामा पहुँच नपाएका आठ र यातनाविरुद्धको अधिकारसम्बन्धी महासन्धिअन्तर्गत तीनवटा उजुरी दर्ता भएका छन् ।

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा ११० वटा

उजुरीको छानविन तथा अनुसन्धान सम्पन्न गरी अन्तिम निर्णयका लागि आयोगको केन्द्रीय कार्यालय पठाइएको प्रमुख केवटले जानकारी दिए । आयोगले ३७७ वटा उजुरीको विस्तृत छानविन तथा अनुसन्धान गरिरहेको छ । उजुरीमा

सम्बन्धित निकायसँग विवरण माग्ने, पीडित तथा सरोकारवालासँग बयान लिने, घटनास्थल निरीक्षण गर्ने तथा आवश्यक समन्वयात्मक प्रक्रिया अघि बढाइएको छ ।

प्रमुख केवटले आयोगमा धेरैजसो प्रहरीमा जाहेरी दर्ता नभएको, जाहेरी दर्ता भए पनि अनुसन्धान प्रभावकारी नभएको, पीडितले न्याय पाउन कठिनाई भोगेको, प्रशासनिक निकायबाट समयमै सुनुवाइ नभएको तथा सरकारी सेवामा पहुँचसम्बन्धी समस्या रहेका विषयमा उजुरी आउने गरेको बताए ।

मधेश प्रदेशमा पछिल्लो समय सामाजिक तनाव, लैङ्गिक हिंसा, जातीय विभेद, प्रशासनिक लापरवाही तथा न्यायमा पहुँचसम्बन्धी समस्याका कारण मानवअधिकारसम्बन्धी गुनासो बढ्दै गएको सरोकारवाला बताउँछन् ।

मधेसमा चहलपहल बढ्दै

राष्ट्रिय समाचार समिति
जनकपुरधाम, साउन १८ गते ।

अशान्त मधेस प्रदेशमा क्रमशः चहलपहल पढ्दै गएको छ । सुनसरीको देवानगञ्ज गाउँपालिका-३, कप्तानगञ्जमा साउन १० गते भएको गोलीकाण्डमा गणेश यादवको मृत्यु भएपछि विहीबारदेखि मधेस प्रदेश तनावग्रस्त बनेको थियो । गत शुक्रबार गृहमन्त्री सुधन गुरुङ र पीडित परिवारबीच लिखित सम्झौता भएपश्चात् मधेस प्रदेशमा लयमा फर्किन थालेको हो ।

शिक्षा विभाग ब्युँताइयो

काठमाडौँ : शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको नाम फेरि शिक्षा विभाग नै बनाइएको छ । शिक्षा मन्त्रालयका सचिव चुडामणि पौडेलका अनुसार शिक्षा विभाग नै कायम गरिएको हो । 'ऐनमा अहिले पनि शिक्षा विभाग नै थियो । यसपटक ओएनएम गर्दा

धनुषा, सिरहा र सप्तरीका केही क्षेत्रमा स्थानीय प्रशासनले जारी गरेको कर्फ्यु तथा निषेधाज्ञा हटेको छ । उक्त स्थलमा यातायातका साधन सञ्चालन हुनाका साथै बजार सञ्चालनमा आएको छ । स्थानीय विनोद साहले यातायात सेवा सञ्चालनमा आएको र जनजीवन सामान्य बन्दै गएको बताए । सम्बन्धित जिल्लाका स्थानीय प्रशासनले अफवाहमा विश्वास नगर्न र सामाजिक सदभाव कायम राख्न सबै पक्षलाई सूचना जारी गर्दै आग्रह गरेको छ ।

शिक्षा विभाग राखिएको हो, उनले भने । वेब साइटमा पनि नाम परिवर्तन गरी हाल शिक्षा विभाग उल्लेख गरिएको छ । १ साउन २०७५ सालदेखि तत्कालीन शिक्षा विभागको नाम परिवर्तन गरी शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र बनाइएको थियो ।

स्थलगत

कप्तानगञ्जमा फिल्लको, गोलबजारमा डढेलो

द पब्लिक टुडे समाचारदाता
सिरहा, साउन १८ गते ।

‘अब विस्तारै पसल खोल्न पाए हुन्थ्यो ।’ देवानगञ्ज गाउँपालिका-४ कप्तानगञ्जका ६१ वर्षीय ओमप्रसाद मेहता सुस्तरी बोले । ‘हो, अब जे हुनु भइहाल्यो,’ २२ वर्षका अंकित मेहताले सही थपे । कप्तानगञ्जका नागरिकको जीवन या त खेतीपातीबाट चल्छ, कि त व्यापारबाट । ओमप्रसादले व्यापार रोजेका हुन् । घर नजिकैको बजारमा थापेको किराना पसल उनको आम्दानीको स्रोत हो, कप्तानगञ्जबासीका लागि सुविधाको माध्यम । ‘मेरो पसलमा नून तेल,दाल चामल सबै मिल्छ,’ उनले आफ्नो पसलको बन्द सटरलाई यस्सो हेरे । तर ओमप्रकाशलाई अब कहिले पसल खोल्न मिल्छ, त्यो भने थाहा छैन । उनलाई अब फेरि उसैगरी पसल खोल्न मिल्छ कि मिल्दैन त्यो पनि थाहा छैन । थाहै छैन, ओमप्रसादलाई उनको किराना पसलमा उनै पुराना ग्राहक आउलान् कि नआउनलान् ? पुराना खाताहरू उसैगरी पल्टेला ? नपल्टेला ? पुराना नाताहरू उस्तै आत्मीय होलान् कि नहोलान् ? ‘रहर त छ नि,’ ओमप्रसादले भने, ‘तर राज्यले हामीहरूको घाउ पुरिदोस् ।’ साउन ११ गते प्रशासनको गोली लागेर कप्तानगञ्जका दुई युवा ओमप्रकाश मेहता र जयप्रकाश मेहताको निधन भयो । स्थानीय बासिन्दा भन्नु आक्रोशित भए, दुई दिनसम्म शव उठेन । गत विहीबार गृहमन्त्रीसँग सहमति

भएपछि भने स्थानीयले शवको सदगत् गोली लागेर ढलेकै ठाउँमा गरे । उनीहरूको सम्झनामा चोकमा फोटोहरू टाँसे, शोकमा बजारको सटर बन्द गरिदिए । ओमप्रकाशले पनि छरछिमेकी र गाउँलेहरूले जसोजसो गरे, उसैउसै पछ्याए । कप्तानगञ्जमा सन्नाटा छायो, उनको मनमा उकुसमुकुस । ‘न त हिन्दु न मुस्लिम यहीँका मान्छेहरू मेरो पसलका ग्राहक हुन्,’ उनी भन्छन्, ‘अब फेरि त्यो दिन छिट्टै आओस् ।’ ‘अब छिट्टै त्यही दिन आओस्,’ देवानगञ्ज गाउँभरीका किसानका घरघरमा पुगेर खसीबाखा किन्ने र विराटनगर पुर्‍याएर बेच्ने जाबिर आलाम भन्छन्, ‘अब काम नगरे भोकभोकै मर्ने अवस्था छ ।’ साउन साउन ११ गते यता एकाएक फेरिएको दैनिकी अहिले दुई पक्षजस्तै बनेका

कप्तानगञ्जबासीलाई सकसपूर्ण भइरहेको छ । ‘यहाँको घटनाले देशभरी दुईवटा समूहजस्तै देखियो,’ स्थानीय सुनितादेवी मेहताले भनिन्, ‘यहाँ जान्नेसुन्नेहरूले बेलैमा पहल गरेको भए, हाम्रो पीडा अन्तसम्म फैलिने थिएन होला ।’ हुन पनि साउन ११ गते कप्तानगञ्जमा दुई युवाको निधन भएपछि आक्रोशको आगो हावाभन्दा तीव्र बेगमा पश्चिमतर्फ सडै-सडै आयो । हानी नोक्सानीलाई बलशाली मान्ने भिडले छानीछानी पसलहरू जलाउन थाले, आक्रमण गर्न थाले, आतंक मच्चाउन थाले । जहाँ जसको धेरै शक्ति छ उसैले कमजोरमाथि प्रहार गर्न थाल्यो । प्रहरीको गोली लागेर ढलेका युवाहरूका शोकमग्न घर होउन् या अराजक भिडले आगो भोस्दा विलखबन्दमा परेको परिवार

- बाँकी पृष्ठ ३ मा

२५ वर्षपछि ‘राष्ट्रिय यातायात नीति’ लागू

द पब्लिक टुडे समाचारदाता
काठमाडौँ, साउन १८ गते ।

सरकारले करिब २५ वर्षपछि राष्ट्रिय यातायात नीति संशोधन गर्दै कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । पूर्वाधार विकास मन्त्रालयले उक्त नीति संशोधन गर्दै ‘राष्ट्रिय यातायात नीति, २०८३’ जारी गरेको हो । उक्त नीतिले एकीकृत यातायात प्रणालीको विकासमार्फत दिगो, सर्वसुलभ, पहुँचयोग्य, सुरक्षित, हरित तथा प्रविधिमैत्री यातायात प्रणाली निर्माण गर्ने लक्ष्य लिइएको जनाएको छ । मन्त्रालयका अनुसार नयाँ नीतिले सडक, रेल,

जलमार्ग र हवाई यातायातबीच समन्वय कायम गर्दै आधुनिक तथा प्रभावकारी यातायात प्रणालीको विकासलाई प्राथमिकता दिएको छ । पूर्वाधार विकासमन्त्री सुनिल लम्सालले सार्वजनिक यातायातको गुणस्तर सुधार, सडक सुरक्षामा अभिवृद्धि, वातावरणमैत्री प्रविधिको प्रयोग तथा डिजिटल प्रणालीको

विस्तारलाई नीतिले जोड दिएको जानकारी दिए । सरकारले बदलिँदो प्रविधि, बढ्दो सहरीकरण, जलवायु परिवर्तन र दिगो विकासका लक्ष्यलाई मध्यनजर गर्दै करिब २५ वर्षपछि यातायात नीतिलाई परिमार्जन गरी नयाँ कार्यान्वयनमा ल्याइएको जनाएको छ ।

अग्रगामी मोर्चा घोषणा गर्ने सात राजनीतिक दलको निर्णय

द पब्लिक टुडे समाचारदाता
गौशाला, साउन १८ गते ।

सातवटा साना राजनीतिक दलहरूले अग्रगामी मोर्चा घोषणा गर्ने भएका छन् । सोमबार भएको छलफलपछि उनीहरू अग्रगामी मोर्चा घोषणाको तयारीमा जुटेका हुन् । जनमत पार्टीका अध्यक्ष डा. सीके राउतका अनुसार, २३ साउनमा

साना सात दलले मोर्चा घोषणा गर्ने जानकारी दिएका छन् । उनका अनुसार नयाँ बानेश्वरको थापागाउँस्थित काठमाडौँ बैकटमा मोर्चा घोषणा हुने तय भएको छ । मोर्चामा जनता समाजवादी पार्टी (जसपा) नेपाल, जनमत पार्टी, आम जनता पार्टी, प्रगतिशील लोकतान्त्रिक पार्टी, नागरिक उन्मुक्ति पार्टी नेपाल, नेपाल संघीय समाजवादी पार्टी, बहुजन एकता पार्टी

नेपाललगायतका पार्टीहरू आवद्ध रहेका छन् । सोमबार जसपा नेपालका अध्यक्ष उपेन्द्र यादव, प्रगतिशील लोकतान्त्रिक पार्टीका संरक्षक जनार्दन शर्मा, जनमत पार्टीका अध्यक्ष डा. सीके राउतसहितका नेताहरू छलफलमा जुटेका थिए । ललितपुरमा भएको छलफलमा आम जनता पार्टीका अध्यक्ष प्रभु शाह, जसपा नेपालका नेता जितेन्द्र सोनल पनि सहभागी थिए ।

अत्याधुनिक प्रविधि तथा विशेषज्ञ सेवासहित ३ वर्षे नर्सिङ कलेज भएको महोत्तरीको एकमात्र अस्पताल

- २४ सैं घण्टा इमर्जेन्सी सेवा
- ICU, NICU, PICU सेवा
- X-Ray, USG, CT Scan सेवा
- Endoscopy/Diode Laser सेवा
- Laproscopy सेवा
- क्याबिनको समेत व्यवस्था भएको
- विभिन्न रोगहरूको विशेषज्ञ डाक्टरहरूद्वारा उत्कृष्ट स्वास्थ्य सेवा
- 24/7 Ambulance सेवा

शुभ स्वस्तिक हस्पिटल प्रा.लि.

मेनरोड बर्दिवास, महोत्तरी

044-550255